

Motion till riksdagen 2025/26:1837

av **Johanna Haraldsson m.fl. (S)**

En tandvårdsreform som gör tandvården ekonomiskt tillgänglig för alla

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tandvårdsreform som säkerställer att alla har ekonomisk tillgång till nödvändig tandvård och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rätten till vård för alla, oavsett plånbokens tjocklek, borde gälla även tandvården. I dag har tandvården blivit en klassfråga. Många låginkomsttagare väljer bort nödvändig behandling för att de helt enkelt inte har råd. Det är dags att betrakta tänderna som en självklar del av kroppen.

Tandvård borde likställas med övrig sjukvård. Obehandlade sjukdomar i munnen kan innebära samma lidande och risker som sjukdomar i övriga delar av kroppen. Forskning visar dessutom tydliga samband mellan dålig munhälsa och andra sjukdomar. Vid infektioner i munnen kan bakterier läcka ut i blodbanan, fastna i blodkärlens väggar och orsaka åderförkalkning. Munnen är alltså en del av kroppen – också ur ett rent medicinskt perspektiv. Trots detta är det fortfarande betydligt dyrare att gå till tandläkaren än att uppsöka sjukvården.

Ett stort problem är att försäkringssystemen inte har följt med forskningen. Många människor har inte råd att gå till tandläkaren, och de som gör det tvingas ofta tömma sina besparingar eller skuldsätta sig för att betala räkningarna. Detta är ovärdigt ett välfärdssamhälle.

Enligt en Novusundersökning som fackförbundet Seko lät genomföra i december 2024 anser 90 procent av de svarande att nödvändig tandvård borde omfattas av den allmänna sjukvården på samma sätt som ett läkarbesök. Samma undersökning visar att två av tio ibland avstår från tandläkarbesök av ekonomiska skäl. Bland arbetare är siffran ännu högre: tre av tio uppger att de undviker nödvändig tandvård för att de inte har råd. Översatt i antal människor handlar det om över en miljon svenskar som saknar möjlighet att laga sina tänder.

Tandvård är en grundläggande del av vår hälsa. När människor inte har råd att gå till tandläkaren riskerar det att leda till allvarliga problem, med ökad ohälsa och försämrad möjlighet att leva ett fullvärdigt och aktivt liv på jämlika villkor. Det innebär också en risk för högre kostnader inom den offentligt finansierade sjukvården. Genom att ge alla möjlighet till regelbunden tandvård och förebyggande insatser kan vi minska behovet av akuta ingrepp och komplicerade behandlingar längre fram – något som både stärker jämlikheten och sparar samhället pengar i det långa loppet.

Rätten till bästa möjliga hälsa är en av de viktigaste mänskliga rättigheterna – och den måste också omfatta munnen. Sverige är i behov av en tandvårdsreform som gör tandvården ekonomiskt tillgänglig för alla. Det kan uppnås genom ett högkostnadsskydd likt det som gäller för sjukvården.

Johanna Haraldsson (S)

Mirja Räihä (S)

Patrik Björck (S)

Leif Nysmed (S)

Helén Pettersson (S)

Jessica Rodén (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Björn Wiechel (S)

Jennie Nilsson (S)

Denis Begic (S)

Johan Andersson (S)

Lars Mejern Larsson (S)

Rose-Marie Carlsson (S)

Kadir Kasirga (S)

Zara Leghissa (S)

Inga-Lill Sjöblom (S)

Johan Löfstrand (S)

Monica Haider (S)

Mattias Ottosson (S)

Marianne Fundahn (S)

Patrik Lundqvist (S)

Sofia Amloh (S)

Blåvitt Elofsson (S)

Robert Olesen (S)

Marcus Andersson (S)

Gunilla Carlsson (S)